

Sigurna deca

O deci i sigurnosti u svakodnevnicu

Izdaje Hyresgästföreningen u saradnji sa Konsumentverksamheten u opštini Hagfors.

Dostupno na 12 jezika

Hyresgästföreningen

Srpski,
Hrvatski,
Bosanski

Shqip

Türkçe

Kurmancî

اللغة العربية

كوردی (سۆرانی)

Français

Español

Svenska

English

فارسی

Soomaali

Ovu publikaciju izdaje Hyresgästföreningen u saradnji sa Konsumentverksamheten u opštini Hagfors.
Ona je takođe dostupna i u obliku pdf-datoteke a može se učitati i sa sledećih webb adresa:
www.hyresgastforeningen.se www.hagfors.se www.konsumentverket.se

Hyresgästföreningen Region Mitt

Sreski ured: Box 360, 651 08 Karlstad
Adresa za posete: Kungsgatan 1
Telefon: 054-17 52 00

Hagfors kommun

Konsumentverksamheten
683 80 Hagfors
Telefon: 0563-185 00

© tekstovi: Konsumentverket.

Prevod i grafički oblik: Tamarind AB.

Štampa: Redners Offsettryckeri AB.

Avgusta meseca 2003.godine

15 saveta o igračkama

Treba biti posebno oprezan kada se kupuju igračke za decu mlađu od tri godine.

1. Ne kupujte "jeftino đubre". Često je bolje kupiti poznate marke u specijalizovanim prodavnicama. Budite posebno oprezni ako ipak kupujete igračke na pijaci ili na drugim privremenim prodajnim mestima.
2. Prvo pitajte pa onda kupite. Tražite informacije o igračkama u prodavnici. Tražite uputstva za rukovanje, po mogućstvu u pisanoj formi. Sva upozorenja trebaju biti na švedskom jeziku.
3. Mekane životinje i lutke trebaju podnositi pranje. Oči, njuške, dugmad i ostale detalje trebaju biti dobro pričvršćeni.
4. Nemojte kupovati igračke od krhke, lako lomljive plastike. Deci mlađoj od tri godine potrebne su igračke koje su posebno izdržljive. One trebaju da izdrže da ih dete baca, lupa i grize a da se ne polome.
5. Bacajte tanka plastična pakovanja pre nego što ih dete dohvati. Bacajte takođe i polomljene igračke.
6. Skinite takođe sve plastične oznake, plastične niti koje drže cedulje sa cenama, kao i drugo. Sitne stvarčice koje mogu otpasti i koje dete može strpati u usta mogu biti opasne.
7. Budite oprezni sa predmetima u Kinderjajima. Mogu biti opasni ako se zaglave u grlu deteta.
8. Na zvečkama, cucle-prstenima i drugim igračkama za decu koja još ne sede sama, ne smeju biti nikakvi delovi koji su ispušćeni ili lepljeni i koji se mogu skinuti i zapušiti disajne puteve, ako ih dete strpa u usta.
9. Uzmite igračku u ruke. Materijal kojim je igračka napunjena obično pucketa ako je opasan (na primer plastične kuglice), ili se oseća kao zrnat. Pitajte prodavača čime je igračka napunjena. Ne sme biti ni loše ušivenih šavova koji se mogu otparati. Probajte sami da ih malo povučete. Na mekanim životinjama slaba tačka je često šav između nogu.
10. Lopte i druge okrugli predmeti trebaju u najboljem slučaju biti najmanje 5 centimetra u prečniku.
11. Budite sumnjičavi prema mekanoj plastici koja smrdi. Razlog može biti da igračka sadrži štetne hemikalije.
12. Krede, drvene bojice, olovke i slično trebaju biti namenski za malu decu. Olovke za odrasle mogu biti opasne ako ih dete posisa ili polize ili ako crta sa njima na svojoj koži.
13. Konopci i uzice na igračkama, dečjem krevetcu i dečjim kolicima ne smeju biti duže od 22 centimetra. Ovo važi i za igračke za malu decu na kojima su omče, čvorovi ili nešto drugo što se može pretvoriti u omču oko vrata deteta.

14. Kada dete počne samo da se uspravlja na ruke i kolena u svom krevetcu, t.j. od prilike kad bude imalo šest meseci, sklonite igračku koja je zategnuta preko celog krevetca. Dešavalo se da su deca visila preko takvih igračaka i da im je pretila opasnost da se uguše.
15. Pokušajte izbegavati igračke jakog zvuka. Pištolji, mobilni telefoni i piskave životinje mogu oštetiti sluh deteta.

Kontaktirajte savetovalište za potrošačka pitanja u svojoj opštini ako imate neka pitanja u vezi igračaka i sigurnosti.

Jaki zvuci

Ima puno zanimljivih i lepih igračaka koje zvuče – zveckaju, zuju, sviraju melodije, brujaju, zvižde ili zvone. Većina tih igračaka je potpuno bezopasna. Ali ima i opasnih igračaka, koje mogu oštetiti sluh deteta za ceo život.

Dugo vremena nije bilo nikakvih propisa o tome koliko jako igračke mogu da zvuče. Ali 31. januara 2001. godine uvedeni su novi propisi unutar EU u ovoj oblasti. Pravila obuhvataju igračke koje imaju vrlo kratak zvuk poput udarca, škljocanja ili eksplozije, tako zvane impulsne buke, kao i igračke koje se drže uz uvo.

Munjeviti prašak (Knallpulver)

Pištolj sa munjevitim praškom odaje zvuk tako brzo da mozak ne stigne registrovati jačinu zvuka. Jednostavno se ne čuje da je zvuk štetan.

Zvuk pištolja sa munjevitim praškom je dovoljno jak da jedan jedini pucanj može naneti trajno oštećenje sluha. Što je zvuk bliži uvetu, to je opasnost veća. Baš problem pištolja sa munjevitim praškom još uvek nije rešen u novom standardu EU u vezi nivoa zvuka igračaka.

Ako deca pošto poto žele da se igraju sa munjevitim praškom i pištoljima igračkama, bolje je da to rade napolju. Ali nesmeju uperiti pištolj jedan na drugoga, pogotovo ne prema licu ili u blizini lica ili ušiju.

Petarde

Petarde oštećuju sluh na isti način kao i munjeviti prašak. Osim toga neke petarde imaju toliko kratak fitilj da nema dovoljno vremena da se potrči i skloni pre nego što petarda pukne.

Škljocanje

I igračke koje škljocaju zvuče toliko jako da su štetne za sluh. Stvar je posebno ozbiljna zbog toga što zvuk koji dolazi iz igračke niti je bolan niti se doživljava kao mnogo jak, ali ipak može oštetiti uvo.

Ne isprobavajte igračku u prodavnici – upitajte prodavača o nivou zvuka, a najbolje je uopšte izbegavati takvu vrstu igračaka.

Trajni zvuci

Igračke u obliku telefona, automobila koja se upravljaju pomoću radio talasa, alata kao i razne elektronske igračke često imaju dugotrajni i jak zvuk. Takve igračke možete isprobati u prodavnici. Budite posebno oprezni u pogledu mobilnih telefona i drugih igračaka koje deca drže uz uvo. Ako vam se čini da je zvuk jak i neprijatan kada držite igračku uz uvo: nemojte je kupiti.

Za najmlađe

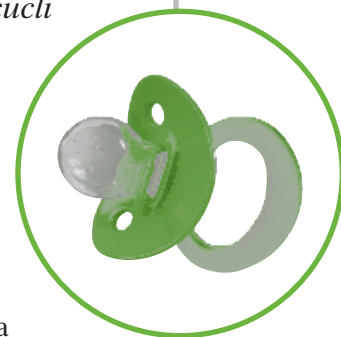
Životinje koje pište, zvečke i druge igračke za najmlađu decu, imaju danas u većini slučajeva prihvatljiv nivo zvuka. Ali i u ovom slučaju probajte da držite igračku uz uvo pre nego što je kupite. Ako bi se igračka kojim slučajem našla u krevetu pored uveta deteta, zvuk može da bude štetan za dete i da ga iritira ako je suviše jak. Imajte u vidu da visoki, piskavi zvuci pojačavaju se u tesnim slušnim kanalima deteta. Odrasle osobe koje se igraju sa malom decom, možda stave piskavu lutku, zvečku ili kutiju koja svira detetu uz uvo.

Cucle

Pročitajte tekst na pakovanju kada kupujete cucle. Treba da piše da je ova vrsta cuclii odobrena i da ispunjava sve uslove iz smernica Državnog zavoda za potrošačka pitanja.

Sami izvršite sigurnosnu kontrolu:

- Cucle ne treba da ima kanap ili traku, niti bilo šta drugo što se može staviti djetetu oko vrata. Dešavalo se da su mala deca zaglavila i ugušila se.
- Traka koja drži držač cucle ne treba da bude duža od 22 centimetra, što odgovara meri oko vrata šestomesečnog deteta.
- Oklop treba da bude dovoljno veliki da ne može da uđe u usta deteta. Poželjno je da na njemu budu i rupe za ventilaciju.
- Proverite deo za sisanje na cuclii. Ne sme da bude nikakvih rupa niti ogrebotina, što biu moglo dovesti do toga da cuclii s vremenom otpadne iz oklopa.
- Povucite deo cucle koji se sisa svaki put pre nego što date cuclii detetu. Materijal s vremenom postaje sve više krhki.

Nesreće sa igračkama. Pročitajte pažljivo oznake i tekst upozorenja

Jedan od najozbiljnijih rizika da se može desiti neka nesreća sa igračkama je da mala deca nešto strpaju u usta a da im to zapadne u grlo. Dešavaju se i nesreće u kojim deca povrede oči ili sluh. Potražite znak CE i tekst upozorenja na pakovanjima.

Igračke mogu biti umešane u nesreće na razne načine. Često se radi o tome da dete padne sa neke igračke na kojoj se vozi, da mu neko baci igračku na glavu ili da se samo spotakne na neku igračku. Ali ponekad se dešavaju i nesreće, ili se pak izbegne opasnost, zbog nekog nedostatka u samoj igrački.

Zapadne im u grlo

Većina prijava koje dobija Državni zavod za potrošačka pitanja (Konsumentverket) odnose se na igračke sastavljene od sitnih delova koje su mala deca strpala u usta. U najgorem slučaju može doći do gušenja ili neke druge povrede. Jedan primer su plastične kuglice iz slomljenih zvečaka, oči i njuškice koji su otpali sa mece, odvojeni pisak za balon kao i igračkice iz Kinderjaja. Možete sami pregledati igračke pomoću posebnog cilindra za testiranje kako bi se uverili da li su igračke opasne za malu decu ili ne.

Opasan konopac

Dругu opasnost za malu decu predstavljaju igračke sa dugačkim konopcima. Konopac se može obviti oko vrata tako da dete ne može da diše. Oči su takođe deo tela koji je izložen opasnosti. Dešavalo se da su deca bila pogođena u oči sa čvrstim strelama i igračkama u vidu helikoptera i aviona sa katapultom, i da su usled toga oslepila. Još jedna oblast koja ozbiljno brine stručnjake je oštećenja zbog buke. Poznata je stvar da visoki zvučni nivo može prouzrokovati oštećenje sluha

Znak CE

Prvo pravilo glasi da se potraži znak CE. To znači da proizvođač garantuje da igračka ispunjava zajedničke kriterije sigurnosti EU i standard igračaka SS EN 71.

Igračka takođe treba da bude označena sa imenom i prezimenom kao i zaštitnim znakom proizvođača ili uvoznika. Potpuno anonimne igračke mogu biti opasne.

Nemojte kupovati igračke koje ne nose oznaku CE. Mogu biti lošeg kvaliteta i opasne za malu decu da se igraju sa njima. Nažalost nije moguće uzdati se u to da su igračke sa oznakom CE sigurne igračke. Ponekad dolazi i do prevare. Sve igračke koje nose oznaku CE nisu testirane pre nego što se stave na rafove prodavnica. Zato treba biti oprezan.

Druge oznake

Izvesne igračke trebaju da imaju i tekst upozorenja ili oznaku za uzrast kome odgovaraju. Igračke za stariju decu mogu biti opasne za malu decu. Postoji poseban simbol upozorenja za igračke koje su

opasne za decu mlađu od tri godine. Pored tog simbola treba da bude i informacija o riziku. Ponekad postoji i pisani tekst upozorenja.

Pročitajte tekst upozorenja

Tekst upozorenja govori, na primer, o tome da treba držati igračku daleko od vatre ili da odraslo lice mora vršiti nadzor. Upozorenja trebaju biti napisana na švedskom jeziku. Obično je teško pronaći upozorenje na pakovanju, zato treba pažljivo pregledati pakovanje.

Primer teksta upozorenja:

”Varning: Barn under åtta år kan kvävas av ej uppblåsta eller trasiga ballonger. Nödvändigt med övervakning från vuxen. Håll ouppblåsta ballonger borta från barnen. Kasta genast trasiga ballonger.”
(Upozorenje: deca mlađa od osam godina mogu se zagušiti od balona koji nisu napumpani ili koji su pocepani. Potreban je nadzor odrasle osobe. Čuvajte nenapumpane balone van dohvata dece. Odmah bacite pocepane balone.)

”Varning: Ej lämplig för barn under 36 månader. Innehåller smådelar.” (Upozorenje! Nije pogodno za decu mlađu od 36 meseci. Sadrži sitne delove.)

Prsluci za spašavanje

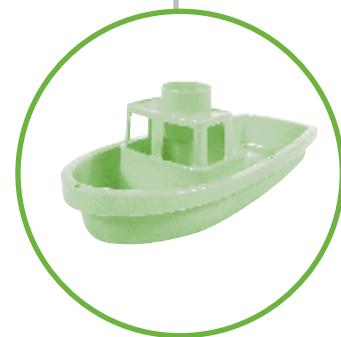
Deca u čamcima i deca koja se igraju na pristaništima i plažama moraju imati na sebi prsluk za spašavanje. Ali, nemojte nikad ostavljati decu bez nadzora. Prsluk za spašavanje nije lice koje čuva decu.

Prsluk za spašavanje za malu decu treba biti jednostavan za odraslu osobu da ga obuče detetu, ali komplikovano za dete da ga skine.

Prava veličina

Dečji prsluk za spašavanje ne sme biti preveliki. U tom slučaju snaga plovljenja će biti suviše niska. U slučaju da dete padne u vodu, donji deo tela će se podići suviše visoko, dok će se glava istovremeno izvrnuti u nazad.

Traku između nogu ne treba zatezati suviše jako. Neudobno je i može dati pogrešan položaj pri plovljenju. Razdaljina između trake i sredine nogu treba da bude cirka pet centimetra.

Okupajte se radi probe

Naučite dete da plovi u prsluku za spašavanje kako bi se naviklo na to da prsluk okreća telo na leđa. Suprotno, dete može lako uhvatiti panika ako bi nenamerno palo u vodu.

Odite na bazen radi vežbanja. Okupajte se takođe pre početka svake sezone kupanja da bi se uverili da prsluk za spašavanje ispravno funkcioniše.

Deca mlađa od godinu dana

Deca mlađa od godinu dana obično ne vole da imaju prsluk za spašavanje na sebi. Na većim brodovima može se koristiti sigurnosni pojas umesto prsluka. Jak sigurnosni pojas za dečja kolica pričvršćen na pogodnom mestu, može biti dobro rešenje. Ili dečja stolica za bicikl koja je dobro pričvršćena. Ali razume se, na brodu mora da postoji i odgovarajući prsluk za spašavanje.

Pomagala za plivanje

Na tržištu postoje izvesna pomagala za plivanje, a to je baš to što naziv i nagoveštava: dakle, pomagalo da bi se treniralo plivanje, a ne oprema za spašavanje. Važno je to imati na umu.

Unajmiti ili kupiti polovno

Ako ćete kupiti polovni prsluk za spašavanje, prokontrolišite šavove, kopče, trake i spoljni omot. Stariji prsluci mogu postati krhki u pogledu spoljnje tkanine. Kupujte isključivo prsluke za spašavanje sa oznakom CE.

U mnogim opštinama prsluci za spašavanje se mogu unajmiti. Kontaktirajte savetovanište za potrošačka pitanja u svojoj opštini ako želite saznati gde možete unajmiti prsluk za spašavanje.